

ΦΟΥΝΤΆΡΑΜΕ



**ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ
ΦΟΥΝΤΑ ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΤΟΥ**

φουντάραμε

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ίσως να φουντάρουμε, πάμε για φούντο : φράσεις που τις ακούμε συχνά εσχάτως. Παλιότερα πολλοί έκαναν δουλειές με φούντες μα τώρα το έχουν πια ξεχάσει. Ας κοιτάξουμε τι σήμαιναν όλα αυτά. Η σύντομη αυτή ερευνά για τη φούντα επιδιώκει να φωτίσει κάπως τα πράγματα.

Γλωσσάριο

Εχω προσπαθήσει να τοποθετησω τις λέξεις με τη βάση την ετυμολογική τους ρίζα. Οι πρωταρχικές λέξεις πρώτες.

Βυθός

, **ὄ**, βάθος, ιδίως λέγεται για τη θάλασσα, τα βαθιά νερά, σε Αισχύλ., Σοφ. (συγγενές προς το *βάθος*).²⁶⁵
η ρίζα για το λατινικό fundus.

Fundus

Latinika: Ο βυθος, ο πατος (σκευους)
Από το ελληνικό βυθος.
Από το fundus το ρήμα fundo

fundo

λατινικό ρήμα (απαρέμφατο: fundare) με πολλές σημασίες.
Χύνω (όχι εκσπερματίζω), εκχύω
Τήκω, λειώνω μέταλλα και άλλα στερεά (πβλ. Φοντού τυριών fondu)
Πακτώνω, στερεώνω στο έδαφος δημιουργώ βάση (πβλ. Αγγλ. Foundation)
Μεταφορικά σημαίνει: θεμελιώνω, καθιερώνω, παγιώνω, [πακτώνω](#) και τελικά συνάπτω σύμβαση.

Δουλειά με φούντες

Έως το 1935 υπήρχαν και «**εγχειρίδιες αμοιβές**», στην περίπτωση των οποίων ο ιερέας παίρνει τρόπον τινά τα χρήματα στο χέρι (υπάρχουν και «έκτακτες εγχειρίδιες αμοιβές» και «βασικές αμοιβές» [**stipendia fundata**]), οι οποίες στη Γερμανία είναι συν τοις άλλοις απαλλαγμένες από φορολογία^[1]. Δηλαδή οι θεμελιωμένες, συμβατικές αμοιβές, οι τιμές τιμοκαταλόγου.

Εργασία "**φουντάτη**" εννοείται λοιπόν η συμβατικά κατοχυρωμένη εργασία και δεν έχει σχέση με την γνωστή φούντα = [θύσανο](#). Το "**Εργασίες φουντάτες**" ερμηνεύτηκε από τους μεταγενέστερους "**δουλειές με φούντες**"

Η **δουλειά με φούντες** είναι μια σίγουρη (χρηματοδοτούμενη) και καλή δουλειά, και όχι θυσανωτή δουλειά. Ίσως κυριολεκτικά να λεχθεί και για το εμπόριο χασίς.

φούνδα

Στο Βυζάντιο **φούνδα** ή κοιλιόδεσμος ή πουγκίον ή βαλάντιον ή φασκωλιον λεγόταν το σακίδιο με τα χρήματα που έζωναν στη μέση τους οι Βυζαντινοί. Η ρίζα της λέξης είναι λατινική από το **fundo**, που σημαίνει κυριολεκτικά **βυθίζω** (το καράβι ή η επιχείρηση "**πήγε φούντο**" λέμε σήμερα).

φουντάραμε
φουνδα - σφενδονη

Όμως funda ονομαζαν οι λατινοι την σφενδονα. Ετσι και το πουγκι λόγω σχηματος ονομαστηκε φουνδα, ομοιως και οι θυσανοι.
Ετυμολογια: Αρχικά σφενδόνη>φενδονη> φενδόνα κατά το σινδωνα> φουνδόνα> φούνδα και κατόπιν βαλάντιο (βάλλω)



Φόντα

Σημαίνει τις οικονομικές βάσεις, το κεφάλαιο¹. Τα αρχικά χρήματα που κατατίθενται για την ίδρυση και λειτουργία μιας οικονομικής μονάδας.

Πρβλ. «**Με τί φόντα πας να κανεις αυτή τη δουλειά;**». Στην αρχή σημαينه «**με ποιά κεφάλαια**» και μεταφορικά «**με ποιά προσόντα**».

Θυμηθείτε το Αγγλικό **Fund**, το Γαλλικό **fonds**, το Ιταλικό **fondo**. Σε όλες αυτές τις γλώσσες η λέξη σημαίνει «κεφάλαιο»¹, «χρηματοδότηση».

Πακτώνω

Μια από τις σημασίες του ρήματος fundo είναι πακτώνω, βυθίζω κάτι στερεά μέσα στο έδαφος μεταφορικά συνάπτω σύμβαση.

Αυτό γιατί κατά την σύναψη μιας σύμβασης οι Ρωμαίοι συμβαλλόμενοι βύθιζαν τα ραβδιά τους στο έδαφος για να στερεώσουν συμβολικά την συμφωνία (pactum, βυζ. [Πάκτον](#))^[2. 411] και την νομική ρήση "pacta sunt servanda" = τα συμφωνημένα είναι τηρητέα, πρέπει να τηρούνται. Ακόμα και τώρα λέμε "τα μλημένα και τιμημένα" (τιμώ = τηρώ).

Το Σύμφωνο της Βαρσοβίας (γνωστό διεθνώς ως Warsaw **Pact** επίσημα Συνθήκη Φιλίας, Συνεργασίας και Αμοιβαίας Βοήθειας), ήταν μια στρατιωτική συμμαχία αμυντικού χαρακτήρα των κομμουνιστικών κρατων.

Ετυμολογία: από το ουσιαστικό fundus < ελληνικό ουσιαστικό βυθός.

ντιπ

Τουρκικά το φούντο, ο βυθός, ο πάτος λέγεται **ντίπ** που μεταφορικά εμείς το χρησιμοποιούμε για να δηλώσουμε το "τίποτα" και το «καθόλου», ολο-

¹ Να μην συγχεεται με την Μαρξιστική έννοια «Κεφάλαιο», κεφαλαιοκρατικα, καφαλαιουχος κλπ.

φουντάραμε

σχερώς. πρβλ. Εγώ τον σπρώχνω και αυτός δεν κουνιέται ντιπ. Δεν καταλαβαίνει ντιπ.

Πβλ. Τόση ώρα είχε το κεφάλι του στον ντουρβά ο άνθρωπος

Και αυτοί «ντιπ» !

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗ - ΑΧΑΡΝΗΣ - Διασκευή : Δ. Σαββόπουλος

Η γενική **του πάτου** είναι **ντιμπί** πρβλ. **καζάν-ντιμπί** (kazandibi). δηλ.

Γλυκό του **πάτου του καζανιού**.

φούντα

Η **φούντα**: ο θύσανος. Η λέξη χρησιμοποιείται και για να δηλώσει τους **θυσάνους** της Ινδικής Κάναβης (**χασίς**).

Ετυμολογία: από την ομοιοτητα με την funda - σφενδόνα.

Φούντα - θύσανος

Θύσανοι δε οι λεγόμενοι κροσσοί, όθεν και τα θυσανωτά παρά Ξενοφώντι.

Τους δέ θυσάνους και **σίλλυβα** οί ποιηταί καλούσιν.

Πολυδεύκης - Ονομαστικόν - Ζ.64

Ετυμολογία: από την ομοιότητα με την funda - σφενδόνη.

Πολλές φορές η **φούντα-θύσανος** είναι διακοσμητικό στοιχείο πολυτελούς ντυσίματος (κυριως στα ακρα του φορέματος, τον πατο, βυθο) και ίσως αυτό οδήγησε στην παρετυμολογία.

Ας θυμηθούμε ότι τα πολυτελή φορέματα είχαν "ουρά" που σέρνονταν στο έδαφος. Κάποια τσιράκια την κρατούσαν κι' όλα. Έτσι έχουμε παραδάκι με ουρά = πλούσιο, άφθονο. Και αυτό επηρέασε την παρετυμολογία: τι φούντα, τι ουρά!

* πρβλ. Ρηγα Φεραίου

Κάλλιο για την πατρίδα κανένας να χαθεί

ή να κρεμάσει **φούντα** για ξένο στο σπαθί.

Φούντο : πόντισον

Από το λατινικό fundo.

Ρήμα της λαϊκής ναυτικής ορολογίας. Το επίσημο ρήμα είναι «πόντισον» και αφορά την άγκυρα. Έτσι συμπροφέρεται και με δήλωση της άγκυρας.

Πχ. «πόντισον η δεξιά» [εννοείται άγκυρα].

Φουντάρω (ναυτ)

Από το λαϊκό ναυτικό φούντο (ποντίζω) προέρχεται και το ρήμα φουντάρω που σημαίνει ρίχνω άγκυρα, αγκυροβολώ, πλευρίζω, προσορμίζομαι, πρυμνοδετώ, δένω, αράζω.

Φουντάρω (λαϊκό)

Στην καθημερινή γλώσσα των μη ναυτικών το φουντάρω δεν έχει την έννοια του ποντίζω αλλά του **καταποντίζω**, βυθίζομαι, καταστρέφομαι.

Έτσι και η επιχείρηση, η οικονομία, το κράτος μπορεί να φουντάρει δηλ να καταποντιστεί, να πάει **φούντο** (δηλ. στο βυθό). Λέμε τώρα...

φουντάραμε

φούντα : λοφίο

Η φούντα-θύσανος, στο καπέλο είναι το λεγόμενο λοφίο. Το λοφίο προσδίδει ύψος και μεγαλείο σε αυτόν που το φοράει. Κατ' επέκταση κάθε τι «με λοφίο» είναι μεγάλο και εντυπωσιακό. Συνήθως όμως λέγεται ειρωνικά στη φράση **βλάκας με λοφίο**, ή με περικεφαλαία, ή με δίπλωμα ή με πατέντα.

Λοφίο όμως μπορεί να φορέσει ένας άνθρωπος ή ένα άλογο μόνον.

Δεν έχει νόημα να πούμε, και συνήθως δε λέμε, πράγματα με λοφίο. Ούτε βεβαία με φούντες. Πχ. Σπίτι με φούντες ή ρούχο με φούντες.

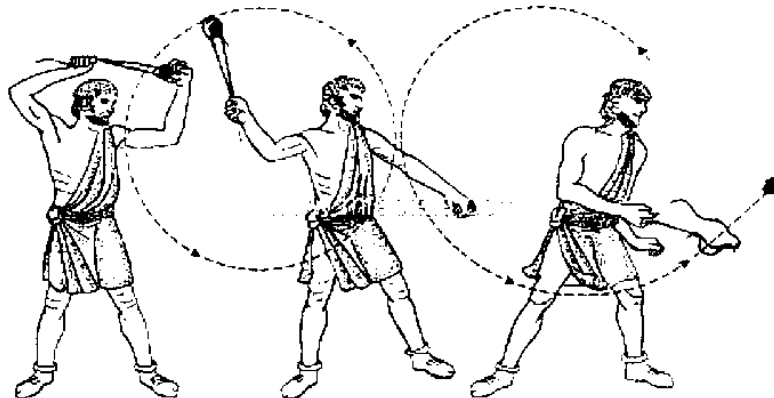
ΕΙΚΟΝΕΣ

Κοιλιάδεσμος Σύγχρονος



Λατινικά *ventralis, vel ventrale, non modo tegumentum ventris, sed et sacculus pecuniæ ad usum quotidianum necessariæ gestandæ accommodatus, et sub ventrem appensus, apud Ulpianum leg. 6. De Bonis damnator. Vide Waddingum in Annalib. Minor. ann. 1222. num. 25.*

Πουγκί (φουνδα)



φουντάραμε

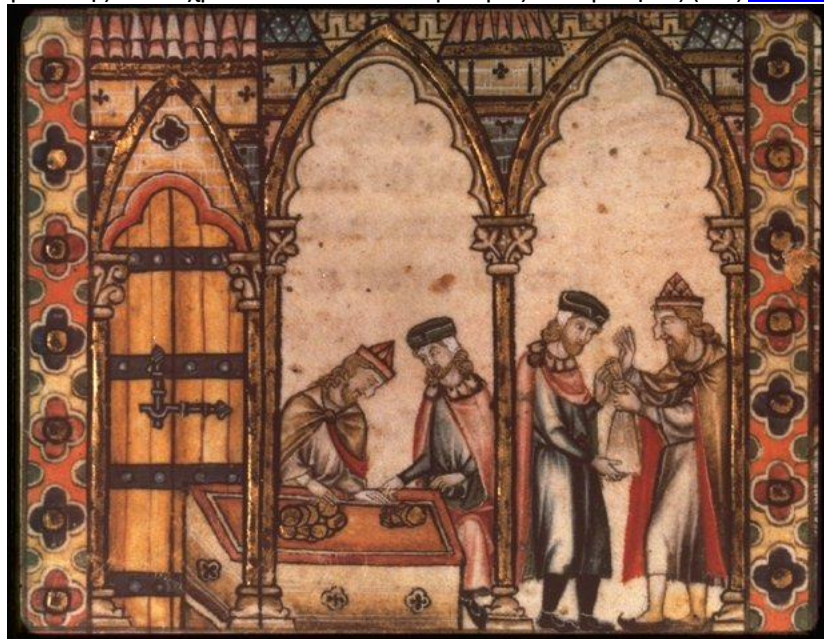


φουντάραμε
Διάφοροι θύσανοι (φούντες)



Εβραίοι τοκογλύφοι

Εβραίοι τοκογλύφοι κάνουν **δουλειές με φούντες** (δηλ. με πουγκιά, ξεχωρίζουν από τις γαμπές μύτες και το μυτερό σκουφί). Ας μη νομίζει ο αναγνώστης ότι οι χριστιανοί έκαναν λιγότερες τοκογλυφίες (Δες [Ναΐτες](#))



Για το ντύσιμο των εβραίων δες το κεφάλαιο «Διαπόμπευση αλλοθρήσκων» στο λύμα [Διαπόμπευση](#)

φουντάραμε

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1) KARLHEINZ DESCHNER Η ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΤΟΜΟΣ 4 -ΚΑΚΤΟΣ
- 2) Κ. ΑΡΜΕΝΟΠΟΥΛΟΥ ΠΡΟΧΕΙΡΟΝ ΝΟΜΩΝ ή ΕΞΑΒΙΒΛΟΣ
- 3) 184 Ροη Παπαγγέλου - Το Κυπριακό Ιδίωμα
- 4) 302 Πέτρου Βλαστού - Συνώνυμα και Συγγενικά - Εστία - 1931
- 5) Αρης Στουγιαννίδης - Εγκυκλοπαιδικό και ετυμολογικό λεξικό Βυζαντινών λέξεων
- 6) 311, Glossarium ad scriptores mediae et infimae Graecitatis - Tome I, Du Cange, Charles, Apud Amissonios, 1688.
- 7) Μέγα Ετυμολογικόν Λεξικόν
- 8) 682. Πολυδεύκης - Ονομαστικόν
- 9) 161. Φαίδων Κουκουλές - Βυζαντινών Βίος και Πολιτισμός Τόμος Γ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

<http://www.stougiannidis.gr/hypoglossal/22.htm>

<http://www.stougiannidis.gr/AENAON/ASY/60.pdf>

Κυριακή, 6 Σεπτεμβρίου 2015